

Samarbeid med hjemmet

Kristiansand, 07. juni 2016
Saleh Mousavi, NAFO

Involvering av foreldre

Invitere foreldre til aktivt å delta i opplæringssituasjoner med barna gjennom ulike familielæringstiltak

- IKT-kurs
- Matematikkaktiviteter
- Lesestunder
- Lage mat
- Idrettsaktiviteter

Forskning viser at foreldres deltakelse og involvering i barnas skolegang har stor betydning for barnas læringsresultater og skoleprestasjoner.

(Bakken 2007, Desforges 2003).

Barn som har foreldre som viser interesse og engasjement hjemme for hva som foregår på skolen, klarer seg bedre enn barn som ikke får slik støtte.

(Nordahl 2007)

I Nordahls forskning finner han at minoritetsspråklige foreldre har mindre kontakt og kjenner andre foreldre dårligere enn det majoritetsspråklige foreldre gjør (Nordahl 2003).

Nordahl skriver at et godt sosialt fellesskap mellom foreldrene er viktig, og kan bidra til å utvikle gode og trygge lærings- og oppvekstmiljøer for barna. På bakgrunn av dette bør man legge til rette for at foreldrene kan bli kjent med hverandre på ulike samlinger, arrangement og møter på skolen.

Nyankomne foreldre

Foreldre til nyankomne elever er en heterogen gruppe. Noen foreldre har ulik forståelse av hva det innebærer å være foreldre til barn i norsk skole. Noen er vant til at de som foreldre, tar seg av oppdragelsen, mens de anser opplæringen i skolen som lærernes ansvar.

Mange opplever at til tross for at de ønsker å påvirke og stille spørsmål om innhold og praksis i skolen, vet de ikke hva de har rett til som foreldre eller hvordan de får vite om det (Bouakaz 2007).

Kjennetegn på et godt samarbeid mellom hjem og skole

- **Gjensidighet**
- **Anerkjennelse**
- **Involvering og deltakelse**

I følge **Thomas Nordahl** (2007) kan samarbeidet deles inn i tre ulike nivåer:

- **Informasjon**: Skolen må etablere rutiner for hva det skal gis **informasjon** om, hvordan informasjonen gis (på hvilke språk, i møter, på telefon, osv.).
- **Dialog** : Videre må skolens ledelse og lærerne drøfte og lage rutiner for hvordan de skal etablere en god **dialog** med foreldrene, hvor ofte man skal møtes og hvem som skal inviteres til møtene, og hvordan foreldre som ikke behersker norsk skal kunne delta i dialogen.
- **Drøftinger og medbestemmelse** : at foreldre inviteres til diskusjon om innhold i skolegangen til barna og at de gis muligheter til å påvirke.

Relasjonskompetanse:

... kjernen i det som gjør at

- vi får kontakt og
- kan samhandle med andre mennesker

Hva innebærer det?

- å møte den andre med oppmerksomhet, anerkjennelse og respekt.

Dialog og gjensidig påvirkning er grunnlaget for å skape bedre relasjoner.

Da er relasjonskompetanse å kunne kommunisere på en måte som

- gir gjensidig forståelse
- ivaretar den overordnede hensikt med samhandlingen
- ikke krenker den andre part

Kategorisering

Vi - (forbindes med moderne):

Situasjonsforklaring

av atferd og handlinger (individ og situasjon)

De - (forbindes med tradisjonelle):

Egenskapsforklaring

av atferd og handlinger (kultur)

Sosialisering – Anton Hoem

To begreper er viktig: interesse og verdi.

Interesse er noe man er tjent med å bruke i forhold til det man vil oppnå.

Med verdi menes de positive vurderinger av ting og hendelser for individet.

Hvis interessene og verdiene til begge parter faller sammen blir det fellesskap, og hvis ikke, blir det konflikt.

Blir det fellesskap, forsterkes sosialiseringen.

Blir det konflikt, oppleves kunnskapene og informasjonen fra hver side som fjerne og fremmede for den andre parten.

I en slik situasjon er det barnet som er taperen.

Enten blir tilknytning til hjem svekket eller motivasjonen for læring liten.

Skolen og hjemmet skal i noen grad reflektere den samme kultur.

På denne måten kan begge parter støtte og forsterke hverandre.

Full interesse- og verdifellesskap:

Hvis opplæringsinnholdet fra skolens side kjennes som nyttig og engasjerende for både barn og foreldre.

Interesse- og verdikonflikt:

Hvis opplæringsinnholdet fra skolens side ikke oppleves som nyttig og/eller engasjerende for både barn og foreldre.

Ikke nyttig, men engasjerende:

Konflikt i interesse

Fellesskap i verdi

Ikke engasjerende, men nyttig:

Konflikt i verdi

Fellesskap i interesse.

En flerkulturell skole

Kvantitet eller kvalitet?

DigitalFortellingOmFlerkulturellSkole

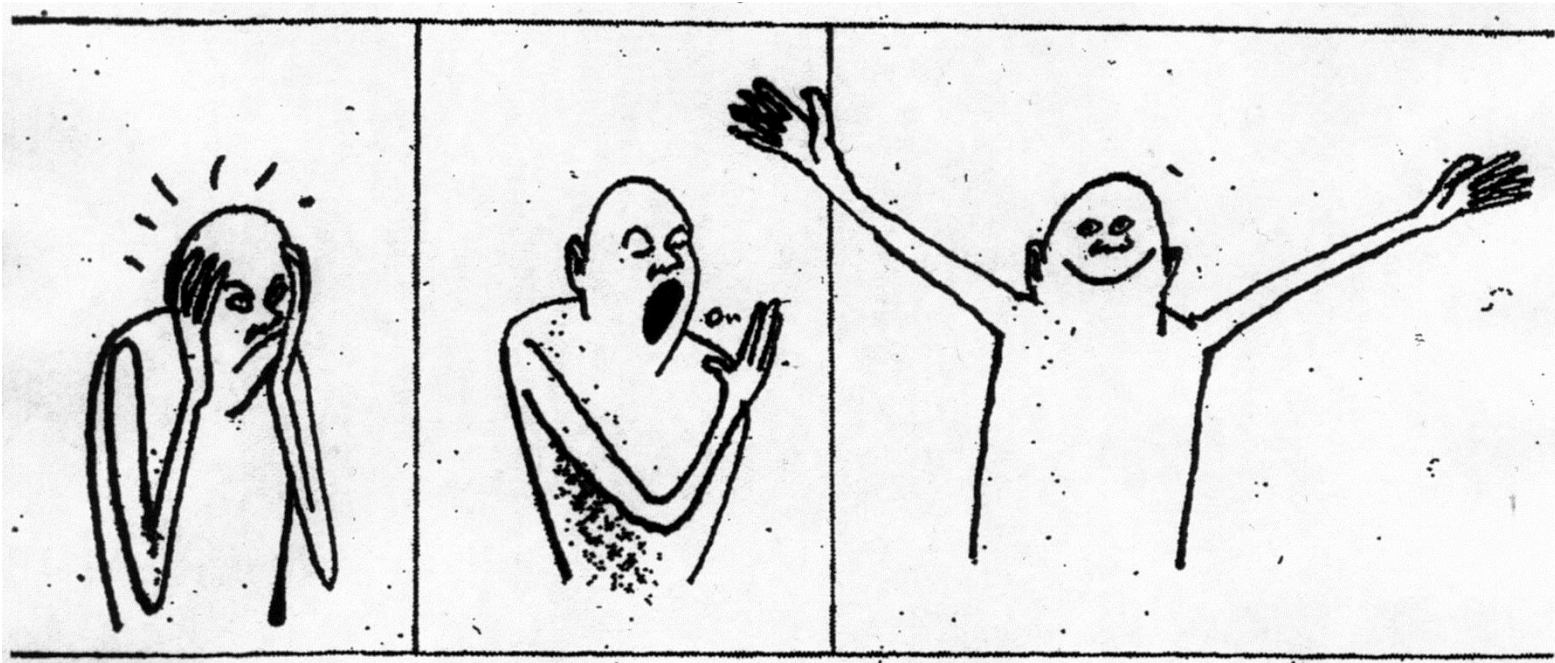
Forståelig kommunikasjon

å gi informasjon tilpasset dem som ikke har erfaring med det norske skolesystemet, eller det kan være informasjon om hva som kreves og forventes av foreldre, og hvilke forventninger foreldrene kan ha til skolen.

Det er viktig at skolen har kjennskap til foreldrenes språkkunnskaper og sørger for at foreldrene får forståelig informasjon.

Tospråklige lærere er til stor hjelp i å sikre at informasjonen mellom skolen og hjemmet er god. Der det ikke er tospråklige lærere, er det viktig at skolen benytter seg av tolk. Telefontolk kan av og til være et godt alternativ dersom tolker ikke er tilgjengelige i kommunen.

Se <https://www.tolkeportalen.no/>

Hjem-skole-samarbeid

Et nært og forpliktende samarbeid mellom hjem og skole er avgjørende for å realisere de felles oppgavene lærerne og foreldrene har. På denne siden finner du forskningsbaserte ressurser som kan være til hjelp i skolens arbeid.

Film:

Hjem-skole-samarbeid

Teamleder legger vekt på noen av rutinene de har for å nå alle foreldre:

- Benytte tolk eller tospråklig lærer i samtale med foreldre
- Ringe hjem for å informere om foreldremøte
- Formøte med språklige minoritetsforeldre og tospråklige lærere før det ordinære foreldremøtet. Ulik informasjon blir gjennomgått, forklart og diskutert

Film:

Skole-hjem-samarbeid i grunnskolen

Gjennom prosjektet har skolen ønsket å øke foreldremedvirkning, benytte foreldrenes ulike ressurser, øke elevenes trivsel og læring og styrke leseferdighetene.

Noen tiltak som er igangsatt er:

- Organisere språkkvelder der foreldre og elever med samme morsmål deltar i ulike læringsaktiviteter på kveldstid og der de får anledning til å benytte ulike morsmål.
- Foreldrene får tilbud om lesestund sammen med sitt barn og lærer, og de får innsikt i veiledet lesing som metode.
- Invitere til foreldrekurs hvor de gir informasjon om skolesystemet, innhold, overgang grunnskole – videregående skole og hvordan foreldrene kan støtte sine barn i læringsarbeidet.

Familielæring

Familielæring er en samlebetegnelse på ulike metoder knyttet til arbeid i og med familier.

Familielæringens begrunnelse har støtte i forskning som peker på foreldrenes betydning i barns læring (Desforges og Abouchaar 2003, Nordahl 2007, Aamodt og Hauge 2008).

Familielæring handler om læring mellom generasjoner, der alle har et læringsutbytte.

Barn oppnår bedre læringsresultater når foreldre og andre nære voksne rettleder, viser interesse og har forventninger.

Foreldre, på sin side, lærer selv gjennom å hjelpe barna og ved å erfare hvor viktige de er for at barna skal gjøre framgang.

Bok: Familielæring og andre modeller innenfor flerkulturelt pedagogisk arbeid

Sigrun Aamodt og An-Magritt Hauge (red.)

Denne boka tar for seg ulike tilnærminger til flerkulturell pedagogisk praksis. Redaktørene ønsker å løfte fram nye måter å arbeide på som for eksempel familielæring, et forholdsvis nytt felt innenfor det migrasjonspedagogiske området i Norge. Forfatterne gir derfor en teoretisk innføring i denne tilnærmingen, i tillegg til eksempler på hvordan tenkningen kan omsettes i praksis. [Les mer](#)

Sigrun Aamodt og An-Magritt Hauge (red.)

FAMILIELÆRING

og andre modeller innenfor flerkulturelt pedagogisk arbeid

UNIVERSITETSFORLAGET

Innledning – et ressursperspektiv på mangfold av An-Magritt Hauge

Kapittel 1: Familielæring av Sigrun Aamodt

- Del 1: Familielæring, Involvering av voksne i barns læring
- Del 2: Bruk av IKT i tospråklig opplæring
- Del 3: Didaktikk i en flerkulturell kontekst
- Del 4: Konsekvenser for lærerutdanning

Film:

Familielæring

Familielæring er et samlebegrep for lærings situasjoner der flere generasjoner deltar og lærer sammen. I denne filmen får vi se familieaktiviteter i både barnehagen og i skolen. En lærer fra voksenopplæringen og en førskolelærer i barnehagen er ansvarlige for det pedagogiske opplegget.

Film:

Mor og barn-gruppe

Ved Fredrikstad internasjonale skole gis det tilbud til småbarnsmødre om å delta i norskopplæringen sammen med barna de har i førskolealder. Utgangspunktet for mor-barn gruppen har vært de voksnes opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Film:

Lesevenner – samarbeid mellom barnehage, skole og bibliotek»

Hjem-skolesamarbeid

Rapport fra prosjekt 2009-2011

KD ga våren 2009 Utdanningsdirektoratet følgende oppdrag:
Utprøving av ulike former for foreldresamarbeid på skoler med mange minoritetsspråklige elever.

Utdanningsdirektoratet ga NAFO ansvaret for å lede prosjektet med å utvikle og prøve ut ulike modeller for foreldresamarbeid på skoler på ulike nivåer.

Oppdraget kan beskrives som tredelt:

- 1) Undersøke hvilke modeller for foreldresamarbeid som eksisterer på skoler i ulike deler av landet og gi en vurdering av disse.
- 2) Gjennomføre prosjektet på utvalgte prosjektskoler i perioden 2009 – 2011
- 3) Evaluere prosjektet og spre informasjon om modellene som er utviklet på nasjonalt plan

Utprøving av modeller for foreldresamarbeid på skoler med mange minoritetsspråklige elever

- Hvorfor utvikle modeller for samarbeid med spesielt fokus på å involvere minoritetsspråklige foreldre
 - frafall i videregående opplæring
 - mindre hjelp med lekser
 - mindre aktive i skolens råd og utvalg
- Sju skoler har deltatt i perioden 2009-2011:
 - Fjell, Hagaløkka, Storhamar, Tøyen, Verdensmester'n, Strømmen vgs, Årstad vgs

Hjemmeaktiviteter

- Fortelle familiehistorier
- Lek og spill
- Veie og måle
- Matlaging
- Lage notater og lister
- Gi skriftlige eller muntlige instruksjoner om hvordan en skal gjøre ting
- Fortelle vitser
- Skrive og sende kort
- Notere avtaler i en almanakk
- Forklare et synspunkt
- Se gjennom TV-programmet
- Familieøkonomi; lommepenger; busspriser, handling

Eksempler på kurstema og aktiviteter

- Foreldre som 'naturlige' lærere
- Betydningen av å snakke og lytte
- Rim, regler og sanger
- Eventyr- og historiefortelling, dele bøker, lage en bok
- Hverdagsskriving
- Skrift er rundt oss overalt
- Matematikk i bruk
- Skape forbindelser: undersøke forbindelser mellom talespråk, lesing, skriving og matematikk i hverdagen
- Hjemmet som et positivt læringsmiljø

”Den verste synd overfor
våre medskapninger
er ikke å hate dem,
men å være likegyldige overfor dem,
det er umenneskelighetens essens”

George Bernard Shaw

Litteraturliste:

- Aamodt, S. 2013: «IKT og språkkompetanse som virkemidler i foreldresamarbeidet.» I Snakk med oss. Aamodt, S. og Hauge, A.-M. Gyldendal.
- Bakken, A. 2003: «Minoritetsspråklig ungdom i skolen. Reproduksjon av ulikhet eller sosial mobilitet.» NOVA-rapport 15/03.
- Becher, A.A.: 2006. Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre. Bergen: Fagbokforlaget
- Bouakaz, L. 2007. "Parental involvement in school. What hinders and what promote parental involvement in an urban school. Malmø: Holmbergs.
- Dahl, Ø. 2001. Møter mellom mennesker: interkulturell kommunikasjon..
- Desforges, C. og Abouchaar, A. 2003: The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment. A Literature Review.
- Hauge, A.-M. 2007: Den felleskulturelle skolen. Oslo. Universitetsforlaget.
- Kofoed, U. 2013: At knytte elevenes læring tætt sammen med skole – hjem-samarbeidet». I Snakk med oss. Aamodt, S. og Hauge, A.-M. Gyldendal
- Nordahl, T. 2003: «Makt og avmakt i samarbeidet mellom hjem og skole, rapport 13. Oslo: NOVA
- Nordahl, T. 2007. Hjem og skole. Hvordan skape et bedre samarbeid? Oslo: Universitetsforlaget
- NAFO 2011. Hjem -skolesamarbeid. Rapport fra prosjekt 2009-2011